

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาวิเคราะห์คุณ โทษ และทางออกจากกามในคัมภีร์ พระพุทธานุชาลวาท
ผู้วิจัย	: นางสาวอรศิริ คำวันสา
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระสุธีธรรมานวัตร, ผศ. ดร. ป.ธ. ๙, M.A., (Pali&Sanskrit), Ph.D. (Pali) : ผศ.ดร. แม่ชีกฤษณา รักษาโณม อ.บ. (อภิธรรมบัณฑิต), บ.ศ.๙, ศศ.บ.(ภาษาอังกฤษ) พธ.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๙ / มีนาคม / ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์คุณ โทษ และทางออกจากกามในคัมภีร์พระพุทธานุชาลวาท” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาเรื่องกามที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธานุชาลวาท (๒) เพื่อศึกษาคุณ โทษ และทางออกจากกาม และ (๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณ โทษ และทางออกจากกามตามทัศนะของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยคุณภาพและเชิงเอกสาร โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และสัมภาษณ์นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า กาม คือความอยาก ความต้องการ ความปรารถนาความใคร่ กามเกิดจากการที่จิตมีกิเลส เช่น ตัณหา ราคะ เป็นต้น หรือเกิดจากความยึดถือของมนุษย์ ประเภทของกามมี ๒ อย่าง คือ (๑) กิเลสกาม กิเลสที่ทำให้ใคร่ ได้แก่ ราคะ โลภะ อิจฉา (ความอยากได้) เป็นต้น (๒) วัตถุกาม วัตถุอันน่าใคร่ ได้แก่ กามคุณ ๕ (รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย) ที่น่าใคร่น่าพอใจ พระพุทธานุชาลวาทมองว่า กามมีความสุขก็จริงแต่ยังปะปนไปด้วยทุกข์ เพราะมีความสุขอย่างอื่นที่มีความสุขประณีตลึกซึ้งยิ่งกว่าความสุขที่เนื่องด้วยกาม

กามมีคุณที่เรียกว่า “กามสุข (อัสสาทะ)” คือสุขทางประสาทสัมผัสทั้ง ๕ จัดเป็น “ข้อดี” เพราะทำให้หวนขึ้น น่าสนุก น่ารักใคร่ น่าพอใจ น่าปรารถนา ยิ่งนักมีตัวอย่างคือคฤหัสถ์ผู้บริโภคนก กาม หรือคนครองเรือน (กามโกศบุคคล) ซึ่งมีอยู่ถึง ๑๐ จำพวก เช่น บุคคลบางคนที่ได้กามสุขมาแล้ว ก็บำรุงตนให้เป็นสุขและแจกจ่ายทำบุญ เป็นต้น ส่วนกามที่มีโทษเรียกว่า “ข้อเสีย” หรือ “โทษ (กามาพาท)” คือ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิงอันร้อนแรง เพราะเมื่อหลงติดในกามแล้วย่อมนำความลำบากเดือดร้อนมาให้ ทำให้ลุ่มหลงตกเป็นทาส ก่อให้เกิดความอิจฉา ริษยา ทะเลาะวิวาทเบียดเบียนกัน อย่างเช่น พ่อแม่ทะเลาะกับลูก ลูกก็ทะเลาะกับพ่อแม่ พี่น้องทะเลาะกัน หรือเพื่อนทะเลาะเพื่อน เป็นต้น เพื่อแย่งชิงให้ได้มาซึ่งกามวัตถุในรูปของทรัพย์สินต่างๆ จนในที่สุดถึงกับฆ่ากันถึงตาย หรือไม่ก็ทำการทุจริตต่างๆ หรือถูกจับได้ก็ถูกนำไปลงโทษทัณฑ์ต่างๆ เพราะกามเป็นเหตุ และทางออกจากกาม พุทธานุชาลวาทมองว่า ผู้ปรารถนาความสุขเหนือกาม (โลกุตตรสุข) ควรวางตนให้ห่างไกลจากกาม หรือถ้าประสงค์ออกจากกาม มีทางออกดังนี้คือ ทางออกที่ ๑ การพรณนาถึงโทษแห่งกามและพรณนาถึงอนิสงส์แห่งเนกขัมมะ (การออกบวช) ทางออกที่ ๒

การแก้กามด้วยโยนิโสมนสิการในอสุภนิมิต ทางออกที่ ๓ การเจริญสมถกรรมฐานจนได้เอกัคคตาอันเป็นองค์ประกอบแห่งรูปฌาน ๔ และทางออกที่ ๔ การเจริญสติปัฏฐาน ๔ ประการ

นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องกามไม่ได้แตกต่างไปจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา แต่อาจมีทัศนะร่วมสมัยว่า พระพุทธศาสนาสอนให้ละเลิกการเกี่ยวข้องกับกามคุณ แต่ถ้ายังละไม่ได้ก็ต้องวางท่าทีต่อกามคุณให้ถูกต้อง อย่าตกเป็นทาสของกามคุณ โดยเฉพาะผู้ที่ประสพออกจากกามมิใช่เพราะกามไม่มีความสุข แต่ที่ออกจากกามหรือละกาม ก็เพราะเห็นว่ากามมีความสุขก็จริง แต่ยังปะปนด้วยทุกข์มาก ที่สำคัญคือยังมีความสุขอย่างอื่นที่สุขกว่า ลึกซึ้งประณีตกว่าสุขที่เกิดจากกามอย่างสามัญชน

กามมีอิทธิพลในเชิงบวกคือทำให้โลกนี้ศิวิไล น่าดูน่าชม น่ารื่นรมย์ อย่างที่เห็นความสวยงามวิจิตรตระการตาในปัจจุบัน ในเชิงลบก่อให้เกิดปัญหาบริโภคนิยมคนติดหลงใหลคลั่งใคล้จนต้องแสวงหามาเพื่อสนองความอยาก เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความขัดแย้ง และปัญหาความรุนแรงทางเพศ เป็นต้น ทางออกจากกามในสังคม อีกอย่างหนึ่งคือ ต้องควบคุม หากไม่ควบคุมจะก่อความเสียหายต่อสังคม เพราะเมื่อไรที่กามแสดงตัวตนออกมาทางกาย ทางวาจา ก็กลายเป็นกิเลสอย่างหยยาบ ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย มีความอยากได้ใคร่ดีไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้คนนั้นทะเยอทะยานสรรหาสิ่งบำรุงบำเรอความสุขให้แก่ตน หากแสวงหามาไม่ได้ตั้งใจที่ถูกกามครอบงำอยู่ก็ต้องหาวิธีการใหม่ว่าจะผิดหรือถูกต้องก็ตาม การฝึกสติหรือเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ทำให้เกิดปัญญามองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างว่า อะไรเป็นคุณ เป็นโทษ ประโยชน์ และมีโทษประโยชน์ สามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็น ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด โดยเฉพาะเมื่อกามเกิดขึ้นเมื่อไร ที่ไหน อย่างไร จะเป็นที่ยำห้วงสรรพสินค้า หรือสถานที่ที่ไม่คาดคิดว่าจะต้องไป เช่น แหล่งอบายมุข เป็นต้น เพียงมีสติเท่าทันทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ สามารถระงับก็ได้ บังคับก็ได้ หยุตมันเสียก็ได้ด้วยสติ และสามารถแก้ปัญหาก็ได้โดยปลอดภัย

Thesis Title : An Analytical Study of the Advantage, the Disadvantage and the Escape from Kāma (Sensualities) in Theravada Buddhist Scriptures

Researcher : Miss Onsiri Khamwansa

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Phra Suthithammanuwat, Pali IX, M.A. (Pali & Sanskrit), Ph.D. (Pali)

: Asst. Prof. Dr. Maechee Kritsana Raksachom, Pali IX, B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : 19 / March / 2015

Abstract

This thesis is of three objectives, namely:- 1) to study of sensualities (*kāma*) found in Theravada Buddhist Scriptures, 2) to study the advantage, the disadvantage and the escape with regard to sense-desires, and 3) to analytically study of the advantage, the disadvantage and the escape with regard to sensualities according to Buddhist Scholars' perspectives.

This is the documentary research by the analytical study from Pāli Canon, Commentaries, and interviewing the Buddhist Scholars.

From the research, it is found that *kāma* is a sense-desire, the craving, the sensual pleasure and the defilements (*kilesas*), craving (*taṇhā*), desire (*rāga*), etc. They happened from a man's attachment. There are two *kāmas*, 1) *kilesa-kāma*:- the subjective sensuality, e.g. *rāga*, *lobha*, *icchā* (desire), etc. 2) *vatthu-kāma*:- the objective sensuality, e.g. the five sensual pleasures:- forms, sounds, smells, tastes, touches. *Kāma* is really the sensual happiness, but it is mixed with the suffering because, there is another happiness more neatly than the happiness arising from sensuality.

The merit sensuality is called *kāma-sukha*:- the worldly happiness which is called the type of five senses-desires classified as the "advantage", because it is the gratification with regards to the sense-desires. The sample is enjoyer of the sensual pleasures such as the seeking of the wealth. A certain person make himself happy and cheerful, shares himself with others and does meritorious deeds etc. Then, the demerit sensuality is called the disadvantage of the sensual pleasures (*kāmādīnava*) which is a mass of suffering, becoming distressed, of the sensuality as the cause by which the parents quarrel with children, children quarrel with the parents, brothers quarrel with brothers, or the householder quarrels with householder, etc. These are the disadvantages with regard to the sensuality. The Buddhist perspective is the one who wishes for the supramundane happiness (*lokuttara-sukha*). He should go away of sensuality. The ways of escaping from the sensuality are:- 1) a talk on disadvantage and a talk on advantage of renunciation, 2) the critical thought on the loathsomeness,

3) the development of Transquillity meditation until attaining *Ekaggatā*:- one-pointedness which is the factor of the four *Jhānas*, 4) the development of the four foundations of mindfulness.

The Buddhist scholars' perspective on Kāma is not different from the data in Buddhist Scriptures. It is the modern science that Buddhism taught one to escape from the sensual pleasure. If one cannot avoid from them, one should not be in the sensuality, should not be slave of the sensuality, especially, one who needs to escape from kāma. It is not kāma happiness, but it is mixed with suffering.

The influence of kāma in the positive point, makes the world to be civilized. as seen at the present times. In the negative point, it is the cause of the problem of consumerism, the problem of crime, the problem of conflict, and the problem of sexual violence etc. The escape from sensuality in the societies in another way is to control the sensuality which misconduct themselves through the body and the speech, it also becomes the rough defilement. The development of mindfulness or insight meditation is the arising of wisdom and can be known what advantage is. What is disadvantage? It can be applied to every activity such as standing, walking, sitting, lying, eating, doing, speaking, and thinking, etc. when does *kāma* happen? If one always has mindfulness, one can prevent it and can solve the problems safely.